

INTERJÚ KÖVES PÁLLAL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy elmélyítse és új nézőpontba helyezze az 1956-os forradalomról és szabadságharcról tanultakat. Feldolgozását 8. és 12. évfolyamon egyaránt ajánljuk.

A feldolgozás csoportmunka, projektmunka, pármunka (részben házi feladat) formájában történik, és a diákokat a legújabb kommunikációs és digitális eszközök használatára is sarkalja.

Elsősorban **összefoglaló, ismétlő-rendszerező óráknak** ideális.

Nevelési célok: A tanuló felismeri, hogy amikor egy esemény bekövetkezett az okait kutatjuk, nemcsak azt a kérdést kell feltenni magunknak, hogy miért következett be az esemény, hanem azt is, hogy miért nem valami más történt helyette. Átlátja, hogy nehéz történelmi helyzetben az emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük (hivatásuk) miként befolyásolja.

Belátja, hogy a szovjet megszállás és a kommunista diktatúra a lakosságot szabadságjogaiban korlátozta, és ez ellen léptek fel a korszak egyetemistái is.

Képes felhasználni különböző visszaemlékező adatközléseit, rádióadásokat, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Dolgozók Pártja (MDP), népköztársaság, internálás, ÁVH, besúgó hálózat, egypártrendszer, pártállam, reakciós, koncepciók percek, MEFESZ, intervenció.

Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál.

Az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei: 1945, 1956. október 23., 1956. november 4.

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára)

Az óraelem felhasználásának vázlatos összefoglalása:

- Órát megelőző házi feladat (kérdéssor)
- Órai ellenőrzés, majd a filmes interjú irányított kérdések általi frontális megbeszélése, feladatmegoldás és szerepjáték csoportmunkában, vagy osztálykeretben
- Szorgalmi házi feladat csoportmunkában/egyéni

A tananyagegységet **szóbeli értékelés és jegyadás** zárja az elkészült projekt, az órai munka és a tanulói óravázlat alapján.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

II. Az óra előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: nézzétek meg a Köves Pállal készült interjút, majd válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

1. A Rákosi-korszak mely elemeit emeli ki az interjúalany?

.....

.....

.....

2. Hol és mikor arattak győzelmet az interjúban említett „győztes fegyverek”?

.....

3. Köves Pál szerint milyen következményekkel járt Sztálin halála?

.....

.....

4. Mi volt a különbség Köves Pál szerint a fiatalok október 23-i felvonulása és a korban megszokott május 1-jei felvonulások között?

.....

.....

5. Mi volt a címe Köves Pál első könyvének?

.....

6. Keress két képet és egy verset/éneket Rákosi Mátyásról!

III. Órai munka – az óra menete

1. Bevezetés és a házi feladat megbeszélése (a 6. feladat kivételével)

2. Csoportmunka: a diákok kis csoportokban készítsenek tablót / prezentációt (technikai feltételektől függően) a személyi kultuszról.

3. Nézzük meg a Sztálin halálakor készített híradó első néhány percét (kicsivel több, mint 3 perc)! A személyi kultusz mely elemeit lehet felfedezni az összeállításban?

- Őszinték voltak-e a dolgozók könnyei? (Volt, akinek igen – az ország lakosságának jelentős része azonban fellelegzett)

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

- Mert-e valaki nem sírni? (Valószínűleg nem, mert nem lehetett tudni, milyen hatással lesz Sztálin halála a belpolitikai helyzetre.)
- Mi a mai nevük? Sztálinváros (Dunaújváros), budapesti Sztálin út (Andrássy út), Rákosi Mátyás Vas- és Fémművek (Csepeli Fémművek, amely később több gyárral oszlott, pl. Schwinn-Csepel Kerékpárgyártó Kft.), Leninváros (Tiszaújváros), Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetem (Miskolci Egyetem)

4. A Rákosi-rendszer áldozatai: koncepciók perek, kirakatperek.

- a Standard-per: <http://www.wjp.hu/2015/09/29/standard/>
- a MAORT-per: <https://www.vgfszaklap.hu/lapszamok/2013/december/3153-a-magyar-olaj-es-foldgaz-tortenete-ix-a-maort-per>
- tábornokok pere: https://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%A1bornokok_pere
- Rajk László pere: <http://tortenelemcikk.hu/node/208>
- Mindszenty József pere: <http://www.jogiforum.hu/hirek/34372>

A diákok a cikkek elolvasása után (nyomatva is ki lehet adni) kis csoportokban készítsenek rövid összefoglalót az esetről. A beszámoló elhangzása után gyűjtsék össze az egyes perek közös vonásait.

IV. Házi feladat (szorgalmi)

- A) Interjúalanyunk nemzetközi szinten is elismert statisztikus közgazdász. Számoljatok be legnagyobb eredményeiről pl. az alábbi, több mint 10 éve született interjú alapján: www.ksh.hu/statszemle_archive/2005/2005_09/2005_09_878.pdf
- B) Készítsetek kiselőadást Dunaújvárosról, bemutatva a személyi kultusz és a szocialista realizmus nyomait! (<http://www.hirado.hu/2017/04/09/ilyen-ma-a-sztalin-barokk-fellegvara/#>)

MELLÉKLET – A feladatlap lehetséges megoldása

- 1. A Rákosi-korszak mely elemeit emeli ki az interjúalany?** – személyi kultusz, nem a szaktudás fontos, hanem hogy valaki (például egy katonatiszt) jó káder legyen, látszólag mindenki támogatta a rendszert (a megfélemlítés miatt), a Rajk-per koncepciók per volt
- 2. Hol és mikor arattak győzelmet az interjúban említett „győztes fegyverek”?** – a második világháborúban a sztálingrádi csata után a szovjetek fokozatosan visszaszorították a németeket
- 3. Köves Pál szerint milyen következményekkel járt Sztálin halála?** – személyi kultusz vége, Rákosi bukása, Nagy Imre miniszterelnöki kinevezése
- 4. Mi volt a különbség a fiatalok október 23-i felvonulása és a korban megszokott május 1-jei felvonulások között?** – lelkesek voltak, a jelszavakat nem muszájból mondták; utalhatunk arra is, hogy május 1-jén kötelező volt felvonulni

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

5. Mi volt a címe Köves Pál első könyvének? – 1956-ban végül megjelent a Statisztikai indexek c. mű. Ezzel kapcsolatban egy érdekesség (ha nem készül a Köves Pállal készített interjúból kiselőadás, a feladatsor ellenőrzésekor el is mondhatjuk): a kor abszurditására utal, hogy az egyik kritika az volt a könyvvel kapcsolatban, hogy a (Fisher-indexben fontos szerepet játszó) négyzetgyökvonás irracionális művelet, ami nem egyeztethető össze a szocialista építés racionalizmusával.